

עלון מורשת

חיל הקשר והתקשוב

נפגב ופופק באחר המגמות הצעה ילי לחלי טען

דבר קשר'יר

תא"ל נתנאל (נת) כהן

יום הזיכרון ויום העצמאות ה-69 למדינת ישראל

מיום הקמתה של מדינת ישראל ועד היום שלובים זה זהה: העצב לצד השמחה והכאב לצד התקווה, בכל שנה אנו עוברים במעבר חד, כמעט בלתי אפשרי מבלתי הקברות הצבאים ומחשת האבל – אל אור הזיקוקים.

הקשר בין שני הימים שכרכטו ביניהם ברית דמים – יום הזיכרון ויום העצמאות – מסמל את חיינו כאן, במדינה חיה ותוססת אך רווית מלחמות ואובדן.

גם השנה, עם הישמע צפירת הדומיה, נעצור כולנו מלכת, נתאחד עם כאב המשפחות השוכלות בתחשות גורל משותף באחוזה וברעות שלעולם לא תיתן ליבנו לשכו.

מורשתם של יקריםם, יקריםנו, היא ככליד בדרכנו להמשך משימת ההגנה על אזרחי המדינה ותושביה.

בה' באדר תשע"ז תמלאנה 69 שנים להכרזת דוד בן גוריון על הקמת המדינה – הוא יום העצמאות. יום קודם לכן נתיעיד עם זכרם של חללי מערכות ישראל ובهم 572 חללי חיל הקשר והתקשוב שחרפו נפשם במלחמות על תERRNOTOT ישראלי.

עצמאות מדינת ישראל אינה דבר מובן מאליו, אויבנו הסובבים אותנו, מאז הכרזת עצמאותנו, אינם משלימים עם עצם קיומו כעם וכמדינה. מלחמת הקיים עוד בעיצומה וرك מדינה חזקה בעוצמות נפשיות, ואמונה בצדקה דרכנו, בכוחנו הצבאי, הכלכלי, התרבותי והחברתי יביא לביסוס אחיזתנו בארץנו המובלעת.

השנה נציגו מלאות 50 שנים למלחמת ששת הימים. ההישגים הרבים שבאו לידי ביטוי, ניכרים היטב בשטח והם מהווים מרכיב מרכזי בביתחון מדינת ישראל.

פקודי, כמו מסורת תודתי על יוזמות ההשתנות הטכנולוגיות שלכם שmagvirah יכולות ויעילות בכל דרגי הקשר והסביר והתקשוב עליהם אנו מופקים.

איחולי הצלחה באשר תלכו ובעיקר **באשר תוליכו**.

בברכת חג עצמאות שמח,

תא"ל,

נתנאל (נת) כהן
קצין הקשר התקשוב והסביר הראשי

עלון מורשת

חיל הקשר והתקשוב

נפק וופק בהתאם להנחיות הצבאיי לחייל טנייק

מלחמת העצמאות

אפריל 2017

ראש הממשלה : דוד בן גוריון.

רמטכ"ל : רא"ל יעקב דורני.

קשר"ר : סא"ל יעקב ינאי.

תאריך : דצמבר 1947 – יולי 1949.

חוויות : מצרים, ירדן, סוריה ولبنון.

בכ"ט בנובמבר 1947 אישרה העצרת הכללית של האו"ם את המלצת הרוב שהוגשה ע"י ועדת האו"ם מיוחדת שדרנה בשאלת ארץ ישראל.

במלצת זו נקבע כי המנדט הבריטי על ישראל יסתירים במאי 1948 וכי ארץ ישראל תחולק למדינה יהודית ומדינה ערבית.

בעוד היישוב היהודי בארץ ישראל שמח וזכה על החלטת האו"ם, נתקנסה הליגה הערבית בקהיר והחליטה לפולש לארץ ישראל במטרה לדכא ולעוצר את היישוב היהודי המתגבש במדינה.

ב-14.5.1948 (ה' באיר תש"ח) הכריז דוד בן גוריון, שעמד בראש "מועצת העם", על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל.

שmono שעות לאחר מכן, פלו לארץ צבאות ערבי ומלחמות העצמאות החלו. היישוב היהודי יצא למערכה קשה וגורלית שבסיומה הושגה עצמאו.

מצב שירות הקשר

עם סיום המנדט הבריטי בארץ, הייתה התשתית של שירות הקשר תשתית מחותרתית. מרבית היישובים היו מוקשרים בקשר אלחוטי נייח ועדין השתמשו באמצעות קשר של איותות ראה וווני דואר.

תשתיית ציוד הקשר הנידוד הייתה דלה והיה חוסר ניסיון וידע בהפעלת הציוד. ביינוואר 1948 החלו להגיע משלוחי ציוד ראשונים מהו"ל, אולם עיקרו ו מרביתו של הציוד הגיע בחודש מרץ.

עלון מורה

חיל הקטר והתקשוב

נפתח וופק באתר החנכתה הצעה לחייב עניין

מלחמת העצמאות ומבצע נחשון

ערב מלחמת העצמאות הכיל שירות הקשר כ-150 תחנות אלחוט נייחות לפי חלוקה לרשותות:

1. 100 תחנות בראשת "אבינועם" (רשות ארצית).
2. 20 תחנות בראשת "תמר" (רשות הפלמ"ח).
3. 30 תחנות בראשת "גדרון" (רשות ההעפלה).

את משימות הקשר הראשונות מילאו הגדני"ע (גדודי נוער עבריים). פועלים היה בשלבים הראשונים של המלחמה כאשר ישובים רבים הותקפו ע"י כנופיות.

נערים ונערות רכובים על אופניים או נעים בזרחה רגלית שימשו כרצים והעבירו תשדורות בין העמדות השונות והיישובים.

הקרבות על דרכי הגישה בארץ ובמיוחד על ירושלים שהייתה בעלת חשיבות ראשונה לשני הצדדים, הדגישו את המחשבור החמור בצד ניזד.

הכנסת המשורינים המאולתרים שנודעו בכינוי "סנדוויצים" הצריכו פתרונות מאולתרים בנוגע להתקנת ציוד קשר ביחידות השדה.

במהלך ארבעת החודשים הראשונים של המלחמה נפלו קרוב ל-200, חללים, אולם אל עף האבדות הקשות, לא נכבש או נעזב אף יישוב.

מבצע נחשון

מבצע נחשון החל ב-6 באפריל 1948 והיה אחד המבצעים במלחמת העצמאות.

מטרתו הייתה: לפרק את הדרך לירושלים ולהסיר מעליה את המצור היהודי. לצורך המבצע רוכזו לראשונה כוח בעוצמה של חטיבה, תוך לקיחת סיוכן של חטיבת גזרות אחרות. לראשונה הוחלט לא להסתפק בלבד בשירות אלא להשתלט על שטחים לאורך הארץ ולהחזיק בהם וכך היה.

המבצע סימל פтиחת שלב חדש במלחמת העצמאות – נטילת היוזמה בידי הכוח היהודי וראשת הפעלו במתכונת של צבא סדיר.

עלון מורשת

חיל הקשר והתקשוב

נפתח ומנופק באתר המנצחה הצבאיי לחיל הקשר

חיל הקשר במבצע נחשון

אפריל 2017

חיל הקשר המודרני

במבצע נחשון נעשתה הפעולה החטיבתית הראשונה של "ההגנה" שבמהלכה נעשה שימוש בצדוק
הקשר שנרכש בארץ"ב.

לא עוד הסטמכו על יוני דוור קשר איות ראה וקשר קו ורדיו נייחים, אלא הישענות על קשר
רדיו ת"ג וTAG'ם בהיקף נרחב.

בפעם הראשונה באה לידי ביטוי התפיסה המודרנית של מערכת קשר מסועפת ונינידת הנפרשת
בשדה הקרב ומקנה תקשורת רציפה ואמינה במהלך הקרבנות עצם. אמצעי זה הגביר את
הביקורת, השיטה והתייחסם שבין הכוחות השונים לגורם הפיקוד.

מכשירי הקשר היו אז בשימושם – מ-ק-19 הבריטי, מ-ק-300, מ-ק-20 ומק-21-
האמריקאים, שבסלו במיוחד מביעות קליטה ושידור לטוחים ארכיים, וכן טלפונים ומרכזיות,
אולם אנשי הקשר הצליחו למצוא פטנטים ופתרונות קשר מאולתרים.

ניסיונות המכשירים גרמה לשינוי באופןו של חיל הקשר מחייב סטטי לחיל לוחם וניניד,
שחייבו הפכו לחלק אינטגרלי מהלוחמים שבגדודים השונים.

כמו כן, חלה התארגנות של פלוגות הקשר הראשונות, כלומר אנשי הקשר לא היו עוד נספחים
לייחדות השוננות, אלא הפכו לחיל עצמאי שעומד בפני עצמו.

במבצע נחשון היו למעשה צעדיו הראשונים של חיל הקשר המודרני.

סיכום

במהלך המלחמה הפעיל החיל מסגרות קשר בכ-50 גזרי חי"ר, טריוון, ארטילריה ו-20 יחידות
קשר ברמת חטיבה ומעלה.

כ-500 קציני קשר השתתפו במלחמה.

מלחמת העצמאות תמה לאחר שנה ושמונה חודשים. צבאות ערבי סבלו אבדות קשות וחזרו
למדינויותיהם. המדינה היהודית הצערה סבלה גם היא אבדות קשות. למעלה מ-6,000 חללים נפלו
על תקומות ישראל.

עללו מורה

חיל הקשר והתקשוב

נכתב ומווסף באתר המנצחה הצח"לי לחילו טniek

איש החודש – הקשר"ר הראשון סא"ל יעקב ינאי ז"ל

יעקב "יאן" ינאי

בכיר במשרד הביטחון הישראלי, קצין קשר ראשי הראשון בצה"ל וראש שירות הקשר ב"הגנה".

янאי נולד בשנת 1911 בפולין למשפחה ינובסקי. עלה ארץ בשנת 1934.

עם עלייתו ארץ הצטרף לארגון "ההגנה" ובמהלך המרד הערבי הגדול שירת ביחידת "הנדדת", אשר הייתה הניסיון הראשון של הארגון במערך יחידות שדה. בעקבות פעילותו במאורעות, מונה ינאי לעוזר מפקד ההגנה במחוז ירושלים.

בשנת 1940 הועבר לתל אביב ושירות במחלקת הדריכת המפקדה הארץ. במשך כ-4 שנים שימש עוזרו של ראש המפקדה הארץ, משה סנה, ובסיום 1945 מונה לראש שירות הקשר בארגון "ההגנה". כניסתו לתקן הקבילה לסיום מלחמת העולם השנייה, התגברות העפלה והעצמאות המאבק ביישוב היהודי נגד המנדט הבריטי. תחנת השידור הראשונה של "קול ישראל" הוקמה בתקופתו ורשומות קשר הוקמו ב-24 מדינות באירופה וארה"ב.

לאחר הקמת המדינה והקמת צה"ל מונה לקצין קשר ראשי עד להחלפתו ע"י יצחק אלמוג בסוף 1949.

פרש מצה"ל בשנת 1951, בדרגת אלוף משנה והוא סמנכ"ל במשרד האוצר ומשרד הביטחון.

ב-1955 הקים את "המחלקה לשיפור נוף הארץ ופיתוח אתרים היסטוריים" שהפכה לימים לרשויות הגנים הלאומיים. הוא פעל לפיתוח אתרים ההיסטוריים כמו בית שעירים, קיסריה ומצדה שבה הקים את הרכבל שאיפשר ביקור למיליוני מבקרים. במבואה לגן לאומי מצדה יש לוחית זיכרון לזכרו.